

МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ

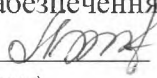
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРАВА
КАФЕДРА ФІНАНСОВОГО ТА ПОДАТКОВОГО ПРАВА

ВИПУСКНА РОБОТА

на тему: **Недержавний аудит як альтернатива державному фінансовому контролю**

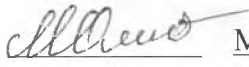
Здобувача вищої освіти II рівня, II курсу, ПМФ-23-1 групи,
спеціальності 081 «Право»

освітня програма «Правове забезпечення фінансової безпеки держави»


(підпис)

Лепеха Нікіта Вячеславович
(прізвище, ім'я, по батькові)

Науковий керівник


(підпис)

Мельник Олена Петрівна, к.ю.н., доцент
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

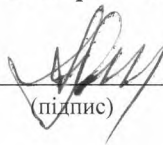
Керівник освітньо-професійної
програми


(підпис)

Білоус Віктор Тарасович, д.ю.н., професор
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

Допущено до захисту за рішенням кафедри фінансового та податкового права
протокол від «09» січня 2025 р. № 8.

Завідувач кафедри


(підпис)

Глух Марина Василівна, к.ю.н., професор
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

Ірпінь – 2025

Реєстрація № 11 24.01.2025 [підпис]
(дата) (підпис відповідальної особи)

Результати перевірки роз'яснень 24.01.2025 [підпис]
(до захисту, на доопрацювання) (дата) (підпис)

Результат захисту задовільно 11.02.2025 [підпис]
(оцінка) (дата) (підпис)

Голова комісії: [підпис]
(підпис)

М.В. Кармаліта
(ініціали, прізвище)

Члени комісії: [підпис]
(підпис)

М.В. Глух
(ініціали, прізвище)

[підпис]
(підпис)

В.Т. Білоус
(ініціали, прізвище)

[підпис]
(підпис)

А.В. Гарбінська-Руденко
(ініціали, прізвище)

БЛАНК ОЦІНЮВАННЯ ВИПУСКНОЇ РОБОТИ

Об'єкти контролю	Діапазон оцінки в балах	Фактична кількість балів	Примітки	Дата, П.І.П.: голови комісії членів комісії, секретаря, (підписи)
ОЦІНЮВАННЯ ВИПУСКНОЇ РОБОТИ КОМІСІЄЮ ПО ЗАХИСТУ				
1. Доповідь	від 0 до 10	10		1. Мейс
2. Роздатковий матеріал	від 0 до 5	5		2. Гринь
3. Знання теоретичного та практичного матеріалу, вміння відповідати на запитання	від 0 до 25	15		3. Пл
5. Апробація (участь у конференціях)	від 0 до 10			4. Пл
РАЗОМ БАЛІВ	від 0 до 50	30		
ЗАГАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ БАЛІВ	від 0 до 100	60		5. Пл

ПЕРЕВЕДЕННЯ ОЦІНКИ ЗА 100-БАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ ДО НАЦІОНАЛЬНОЇ ШКАЛИ ТА ШКАЛИ ЄКТС

Оцінка за 100-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	Дата	П.І.П.: голови, членів комісії, секретаря, (підпис)
60	D	3 задовільно	11.02.25	1. Мейс 2. Гринь 3. Пл 4. Пл 5. Пл

АНОТАЦІЯ

НЕДЕРЖАВНИЙ АУДИТ ЯК АЛЬТЕРНАТИВА ДЕРЖАВНОМУ ФІНАНСОВОМУ КОНТРОЛЮ

Мета дослідження полягає в аналізі теоретичних і практичних аспектів функціонування недержавного аудиту та розробці рекомендацій щодо його вдосконалення в Україні на основі міжнародного досвіду та сучасних тенденцій аудиторської діяльності.

Відповідно до поставленої мети визначено такі основні завдання:

- розкрити сутність, поняття та значення недержавного аудиту;
- дослідити нормативно-правове регулювання аудиторської діяльності в Україні;
- проаналізувати організаційно-економічні аспекти діяльності ПП «Компанія Болена» як приклад функціонування недержавного аудиту;
- охарактеризувати методи та інструменти, що застосовуються в аудиторській діяльності;
- виявити основні проблеми та перспективи розвитку недержавного аудиту в Україні;
- запропонувати напрями вдосконалення механізму регулювання недержавного аудиту з урахуванням міжнародного досвіду.

Об'єктом дослідження є суспільні відносини, пов'язані з функціонуванням системи фінансового контролю, яка включає недержавні аудиторські структури, які надають послуги у цій сфері.

Предметом дослідження є особливості функціонування недержавного аудиту, його методи, підходи, роль у забезпеченні фінансової дисципліни, а також взаємодія з державним фінансовим контролем в умовах сучасної економіки.

За результатами дослідження обґрунтовано необхідність модернізації системи недержавного аудиту шляхом гармонізації з міжнародними стандартами, застосування інноваційних методик і зміцнення незалежності аудиторів. Отримані результати можуть слугувати основою для розробки стратегічних рекомендацій щодо покращення аудиторської діяльності в Україні.

Випускна робота містить 62 сторінки, список використаних джерел включає 51 найменування.

Ключові слова: недержавний аудит, фінансовий контроль, аудиторська діяльність, фінансова прозорість, нормативно-правове регулювання.

Рік виконання випускної роботи: 2025 р.

Рік захисту роботи: 2025 р.

ABSTRACT

NON-GOVERNMENTAL AUDIT AS AN ALTERNATIVE TO STATE FINANCIAL CONTROL

The purpose of the study is to analyze the theoretical and practical aspects of the functioning of non-governmental audit and to develop recommendations for its improvement in Ukraine based on international experience and modern trends in audit activities.

In accordance with the set goal, the following main tasks have been defined:

- to reveal the essence, concept, and significance of non-governmental audit;
- to study the regulatory and legal framework of audit activities in Ukraine;
- to analyze the organizational and economic aspects of the activities of PP "Bolena Company" as an example of non-governmental audit functioning;
- to characterize the methods and tools used in audit activities;
- to identify the main problems and prospects for the development of non-governmental audit in Ukraine;
- to propose directions for improving the mechanism of non-governmental audit regulation, taking into account international experience.

The object of the study is the social relations associated with the functioning of the financial control system, which includes non-governmental audit structures providing services in this field.

The subject of the study is the peculiarities of the functioning of non-governmental auditing, its methods, approaches, role in ensuring financial discipline, as well as its interaction with state financial control in the context of the modern economy.

Based on the results of the study, the necessity of modernizing the system of non-governmental audit has been substantiated by harmonizing it with international standards, applying innovative methods, and strengthening the independence of auditors. The obtained results can serve as a basis for developing strategic recommendations for improving audit activities in Ukraine.

The graduation thesis consists of 62 pages, and the list of sources includes 51 references.

Keywords: non-governmental audit, financial control, audit activity, financial transparency, regulatory and legal framework.

Year of thesis completion: 2025.

Year of thesis defense: 2025.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ АУДИТУ ЯК АЛЬТЕРНАТИВИ ДЕРЖАВНОМУ ФІНАНСОВОМУ КОНТРОЛЮ	7
1.1. Поняття та сутність недержавного аудиту	7
1.2. Нормативно-правові засади функціонування недержавного аудиту	10
РОЗДІЛ 2. МЕТОДИКА ЗДІЙСНЕННЯ НЕДЕРЖАВНОГО АУДИТУ	14
2.1. Суб'єкти, види аудиторських послуг та аудиторський договір	
2.2. Інструменти та методи проведення недержавного аудиту на ПП «Компанія Болена»	14
РОЗДІЛ 3. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ НЕДЕРЖАВНОГО АУДИТУ ЯК АЛЬТЕРНАТИВИ ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ	23
3.1. Зарубіжний досвід використання недержавного аудиту	32
3.2. Напрями вдосконалення механізму проведення недержавного аудиту	38
ВИСНОВКИ	45
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	49
ДОДАТКИ	56

ВСТУП

Актуальність дослідження. Сучасний світ характеризується стрімким розвитком ринкових економік, глобалізацією бізнес-процесів і зростанням вимог до прозорості фінансової діяльності. У цьому контексті питання ефективності фінансового контролю стає ключовим для забезпечення стабільності економічних відносин, довіри суспільства до інституцій, а також створення умов для сталого економічного зростання. Традиційно фінансовий контроль асоціюється із державними органами, які забезпечують дотримання норм і стандартів фінансової звітності та використання ресурсів. Однак, у сучасних умовах зростає роль недержавного аудиту як альтернативи державному фінансовому контролю.

Однією з причин актуальності цієї теми є зростання складності економічних систем і відповідне навантаження на державні контролюючі органи. Обмеженість ресурсів держави, бюрократичні процедури, а також ймовірність корупційних ризиків нерідко знижують ефективність державного фінансового контролю. У цьому аспекті недержавний аудит, що здійснюється незалежними фахівцями або аудиторськими компаніями, пропонує більш гнучкий, професійний і оперативний підхід до оцінки фінансового стану суб'єктів господарювання.

Недержавний аудит відіграє важливу роль у підвищенні довіри між різними учасниками економічних відносин. Інвестори, кредитори, партнери і навіть співробітники організацій часто покладаються на висновки незалежних аудиторів при ухваленні рішень, що стає особливо важливим у світлі вимог до прозорості та підзвітності бізнесу. Недержавні аудиторські фірми, завдяки своїй незалежності від державних структур, здатні забезпечити об'єктивність висновків, що суттєво підвищує їхню цінність у ринковій економіці.

Додатковою перевагою недержавного аудиту є його здатність адаптуватися до специфічних потреб клієнтів і галузей. У той час як державний контроль часто діє в межах стандартизованих процедур і обмежений законодавчими рамками, недержавний аудит може пропонувати індивідуальні рішення, орієнтовані на

конкретні запити бізнесу, що сприяє не лише виявленню порушень, але й наданню рекомендацій для підвищення ефективності фінансового управління.

Окремо варто відзначити зростання ролі цифрових технологій у сфері фінансового контролю. Автоматизація процесів, використання штучного інтелекту і великих даних сприяють удосконаленню методів недержавного аудиту, що дозволяє більш детально аналізувати фінансову звітність і прогнозувати можливі ризики. У цьому аспекті недержавний аудит часто випереджає державний контроль, демонструючи вищу технологічну гнучкість.

Актуальність теми також визначається необхідністю створення конкурентного середовища у сфері фінансового контролю. Монополія державних органів на контрольні функції може призводити до застою в розвитку процедур і зниження якості контролю. Залучення недержавного аудиту стимулює підвищення стандартів якості перевірок і сприяє запровадженню інноваційних підходів.

Однак недержавний аудит не є панацеєю. Його функціонування залежить від ефективного регулювання, забезпечення етичних стандартів та боротьби з можливими конфліктами інтересів. У цьому контексті важливою є синергія між державним і недержавним секторами. Спільні зусилля дозволяють забезпечити як об'єктивність і незалежність, так і повноту та законність проведених перевірок.

Стан і ступінь розробки проблеми недержавного аудиту в спеціальній літературі свідчать про значну увагу науковців до цього питання. Недержавний аудит розглядається як важливий механізм незалежної перевірки фінансової звітності, що сприяє підвищенню фінансової прозорості суб'єктів господарювання та зміцненню їхньої ринкової позиції.

У своїх дослідженнях О. М. Петрик аналізує функціонування аудиторських компаній в Україні, акцентуючи увагу на їхній ролі у забезпеченні належного контролю фінансових потоків. С. О. Кулікова досліджує методологічні підходи до здійснення незалежного аудиту, визначаючи його вплив на фінансову стійкість підприємств. Л. В. Нападовська розглядає питання стандартизації аудиторської діяльності та її гармонізації з міжнародними нормами, а В. В. Буряк аналізує

недержавний аудит у контексті корпоративного управління та запобігання фінансовим порушенням.

Науковці наголошують, що недержавний аудит відіграє ключову роль у забезпеченні незалежної оцінки фінансового стану підприємств, підвищенні довіри з боку інвесторів і кредиторів, а також у запобіганні фінансовим махінаціям. Він сприяє дотриманню фінансової дисципліни та є важливим чинником інтеграції України до світової економічної системи, оскільки міжнародні партнери вимагають високого рівня прозорості фінансової звітності. Таким чином, у спеціальній літературі недержавний аудит розглядається як невід’ємний елемент фінансового контролю, що доповнює державний контроль та забезпечує стабільність економічного середовища.

Мета і завдання випускної роботи. Мета дослідження полягає в обґрунтуванні теоретичних засад, аналізі практичного значення та визначенні перспектив розвитку недержавного аудиту як ефективної альтернативи державному фінансовому контролю. Це передбачає ідентифікацію переваг, недоліків і можливостей взаємодії між державним і недержавним фінансовим контролем для забезпечення прозорості та підзвітності у фінансовій сфері.

Для досягнення поставленої мети, необхідно виконати наступні завдання:

- дослідити поняття та сутність недержавного аудиту;
- проаналізувати нормативно-правові засади функціонування недержавного аудиту;
- з’ясувати інструменти та методи проведення недержавного аудиту на ПП «Компанія Болена»;
- охарактеризувати зарубіжний досвід використання недержавного аудиту;
- визначити напрями вдосконалення механізму проведення недержавного аудиту.

Об’єктом дослідження є суспільні відносини, пов’язані з функціонуванням системи фінансового контролю, яка включає недержавні аудиторські структури, які надають послуги у цій сфері.

Предметом дослідження є особливості функціонування недержавного аудиту, його методи, підходи, роль у забезпеченні фінансової дисципліни, а також взаємодія з державним фінансовим контролем в умовах сучасної економіки.

Методи дослідження. У процесі дослідження використано комплекс методів, зокрема: загальнонаукові методи аналізу та синтезу для вивчення поняття, сутності та нормативно-правових засад недержавного аудиту; системний підхід для визначення його місця у системі фінансового контролю; методи економічного аналізу та порівняння для оцінки організаційно-економічної діяльності ПП «Компанія Болен» та інструментів проведення аудиту на його прикладі; емпіричні методи для узагальнення зарубіжного досвіду використання недержавного аудиту; а також прогностичний метод для обґрунтування перспектив розвитку та вдосконалення механізму його проведення в Україні.

Науково-практична значимість одержаних результатів полягає у розробці теоретичних підходів і практичних рекомендацій щодо підвищення ефективності недержавного аудиту як альтернативи державному фінансовому контролю. Запропоновані методики організації та проведення аудиту, апробовані на базі ПП «Компанія Болен», можуть бути використані для оптимізації фінансової звітності, зниження ризиків у діяльності підприємств та підвищення прозорості їхньої економічної діяльності. Рекомендації готові до впровадження у практику недержавних аудиторських компаній, а також можуть бути використані підприємствами різних форм власності, що прагнуть забезпечити високий рівень фінансової дисципліни та довіри з боку партнерів і регуляторів.

Структура випускної роботи зумовлена метою і завданнями дослідження. Випускна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел. Загальний обсяг роботи –..... сторінка, список використаних джерел – найменування).

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ АУДИТУ ЯК АЛЬТЕРНАТИВИ ДЕРЖАВНОМУ ФІНАНСОВОМУ КОНТРОЛЮ

1.1. Поняття та сутність недержавного аудиту

Недержавний аудит відіграє ключову роль у сучасній економіці, сприяючи підвищенню прозорості фінансової діяльності та забезпеченню довіри між учасниками ринкових відносин. Це поняття охоплює процес незалежного оцінювання фінансових та інших аспектів діяльності суб'єктів господарювання, який здійснюється фахівцями приватних аудиторських фірм або окремими аудиторами. Його головна мета – надання об'єктивного та професійного висновку про відповідність фінансової звітності встановленим стандартам і законодавчим нормам.

Сутність недержавного аудиту полягає у незалежності суб'єкта, що проводить перевірку, від державних структур, що дозволяє уникати адміністративного тиску, політичних впливів та інших обмежень, характерних для державного фінансового контролю. Аудитори, працюючи на договірних засадах, мають можливість більш глибоко вивчати особливості діяльності клієнта, що сприяє детальнішому аналізу та розробці рекомендацій для підвищення ефективності управління ресурсами [1].

Недержавний аудит охоплює широкий спектр завдань, які виходять за рамки перевірки відповідності фінансової звітності. Він включає аналіз внутрішнього контролю, виявлення ризиків, оцінку ефективності управління активами та зобов'язаннями, а також консультування з питань оптимізації фінансових процесів. У цьому аспекті аудит є не лише засобом контролю, але й інструментом стратегічного управління, який дозволяє підприємствам адаптуватися до динамічних змін ринкових умов.

Особливістю недержавного аудиту є його ринковий характер. Аудитори працюють у конкурентному середовищі, що стимулює їх до постійного підвищення

кваліфікації, використання інноваційних підходів і дотримання високих етичних стандартів. Незалежність, об'єктивність і конфіденційність – це базові принципи, на яких ґрунтується діяльність недержавних аудиторів. Саме вони забезпечують високу довіру до результатів їхньої роботи [1].

Вимоги до недержавних аудиторів в Україні регулюються рядом нормативно-правових актів, основним з яких є Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» [39]:

1. Освіта та кваліфікація:

- Аудитор повинен мати вищу освіту у галузі економіки, фінансів, обліку або аудиту.
- Для здійснення аудиторської діяльності необхідно пройти відповідне навчання та скласти кваліфікаційний іспит, що підтверджує професійну підготовку.

2. Членство в професійних організаціях:

- Аудитори повинні бути зареєстрованими в Україні і входити до складу професійних аудиторських організацій, що мають відповідні акредитації (наприклад, Аудиторська палата України).

3. Професійна етика та незалежність:

- Аудитор зобов'язаний дотримуватися етичних стандартів, зокрема незалежності від осіб та організацій, для яких здійснюється аудит.
- Заборонено здійснювати аудит для осіб, з якими існує конфлікт інтересів.

4. Страхування професійної відповідальності:

- Аудитори зобов'язані мати страхування професійної відповідальності, що захищає їх від можливих фінансових претензій, які можуть виникнути в результаті помилок або упущень під час аудиту.

5. Регулярне підвищення кваліфікації:

- Аудитори зобов'язані проходити регулярне підвищення кваліфікації для підтримки та вдосконалення своїх знань та навичок.

Ці вимоги спрямовані на забезпечення високих стандартів якості аудиторських послуг і на запобігання можливим зловживанням та помилкам у процесі проведення аудиту.

Крім того, недержавний аудит має важливе значення для міжнародного бізнесу. У глобалізованій економіці, де діяльність компаній перетинає кордони, стандарти аудиту, такі як Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ), стають універсальним інструментом для забезпечення порозуміння між різними учасниками ринку. Недержавні аудиторські фірми сприяють гармонізації стандартів, допомагаючи компаніям відповідати міжнародним вимогам.

Проте недержавний аудит має і свої виклики. Серед них – ризик конфлікту інтересів, особливо якщо аудитор фінансово залежить від клієнта, що вимагає від аудиторів суворого дотримання професійної етики та впровадження механізмів регулювання їхньої діяльності. Важливо також забезпечувати належний контроль якості аудиторських послуг, що сприятиме зростанню довіри до результатів перевірок [1].

Уряд України створює сприятливі умови для бізнесу та інвестицій та активно сприяє розвитку аудиту. Майбутнє розвитку аудиту в Україні велике та перспективне. Однією з головних перспектив є збільшення кількості компаній, які потребують аудиторських послуг, особливо після запровадження нових стандартів фінансового моніторингу. Крім того, збільшення обсягів іноземних інвестицій в Україну призводить до зростання попиту на аудиторські послуги. Іноземні інвестори часто вимагають від українських компаній аудиторські звіти, які відповідають міжнародним стандартам [14, с. 41-42].

Таким чином, недержавний аудит – це складний багатофункціональний процес, який поєднує у собі незалежність, професіоналізм і орієнтованість на потреби клієнта. Його сутність полягає у забезпеченні об'єктивної оцінки фінансової діяльності, підвищенні прозорості бізнесу та сприянні сталому розвитку економічної системи. У сучасному світі, де вимоги до якості фінансового контролю постійно зростають, недержавний аудит стає незамінним елементом управління ресурсами та гарантією стабільності економічних відносин.

1.2. Нормативно-правові засади функціонування недержавного аудиту

Недержавний аудит, як ключовий інструмент забезпечення прозорості та об'єктивності фінансової звітності, ґрунтується на чітко визначених нормативно-правових засадах. Ці засади створюють правове поле для діяльності аудиторів, визначають стандарти їхньої роботи та забезпечують баланс інтересів між клієнтами, аудиторами і суспільством. Відтак, нормативно-правове регулювання недержавного аудиту є основою його ефективного функціонування та довіри до результатів аудиторських перевірок.

Юридично аудиторська діяльність вперше в незалежній Україні була закріплена в Законі України «Про аудиторську діяльність» від 22 квітня 1993 року №3125-XII [39]. На сьогодні цей закон втратив чинність, оскільки Верховною Радою України був оприлюднений Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність», який визначає правові засади проведення аудиту, вимоги до професійної діяльності аудиторів та аудиторських фірм, а також встановлює відповідальність за порушення аудиторських стандартів.

Крім того, в Україні діє система стандартів аудиту, де в якості національних прийнято Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг. Стандарти визначають методологію проведення аудиту, вимоги до якості аудиторських послуг та забезпечують єдність підходів до аудиторської діяльності [22].

В Україні нормативно-правове регулювання недержавного аудиту здійснюється на основі кількох ключових документів, які визначають його порядок, права та обов'язки суб'єктів. Центральним документом є Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність», що регулює правові відносини в сфері аудиту, встановлює вимоги до аудиторів і аудиторських фірм, а також визначає правила і стандарти їхньої діяльності. Закон передбачає чіткі критерії незалежності аудиторів, порядок отримання ліцензій та вимоги до професійної кваліфікації. Відповідно до Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» аудиторська діяльність – це підприємницька діяльність,

яка включає в себе організаційне і методичне забезпечення аудиту, практичне виконання аудиторських перевірок (аудит) та надання інших аудиторських послуг [38]. Згідно визначення, наданого в законі, аудит зводиться до перевірки даних бухгалтерського обліку і показників фінансової звітності суб'єкта господарювання. В податковій звітності наводиться інформація щодо визначення об'єктів оподаткування та визначаються суми податків.

Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. № 996-XIV [40] визначає правові засади ведення бухгалтерського обліку, його регулювання, організацію та складання фінансової звітності в Україні. Документ застосовується для складання фінансової звітності та організації бухгалтерського обліку, зокрема обліку розрахунків із постачальниками та підрядниками та їх відображення у фінансовій звітності.

Діяльність недержавних аудиторів також регулюється нормами Податкового кодексу України, Цивільного та Господарського кодексів, які визначають правові аспекти взаємовідносин між аудиторами та їхніми клієнтами. Наприклад, Податковий кодекс встановлює обов'язковість аудиторської перевірки для певних категорій суб'єктів господарювання, зокрема тих, які подають звітність за міжнародними стандартами.

Господарський кодекс України від 06.11.1991 № 1798-XII [7] визначає правовий статус підприємств, установ, організацій та інших юридичних осіб, що здійснюють підприємницьку діяльність, і надає право звертатися до господарського суду за захистом своїх прав. Він застосовується для захисту інтересів і вирішення спірних питань, зокрема конфліктів, які виникають у процесі постачання.

Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року № 435-IV [46] регулює майнові та немайнові відносини, які стосуються організації договірної роботи на підприємстві. Документ забезпечує правове підґрунтя для укладання договорів постачання товарів, робіт і послуг.

Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 «Зобов'язання» від 31.01.2000 р. № 20 [33] визначає методологічні засади обліку інформації про

зобов'язання та їх розкриття у фінансовій звітності. Документ застосовується для організації обліку зобов'язань, встановлюючи критерії їх визнання, оцінки та розкриття у Примітках до фінансової звітності.

Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку від 24.05.95 р. № 88 [34] встановлює порядок створення, прийняття, відображення в обліку та зберігання первинних документів. Воно визначає загальні вимоги та обов'язкові реквізити документів, які застосовуються для оформлення операцій із постачальниками та підрядниками.

Наказ Міністерства фінансів України від 27 червня 2013 року № 635 [41] затверджує Методичні рекомендації щодо облікової політики підприємства. Він регламентує засади ведення облікової політики щодо відображення операцій за розрахунками з постачальниками та підрядниками.

План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій від 30.11.1999 р. № 291 [29] визначає перелік рахунків бухгалтерського обліку, порядок відображення господарських операцій та кореспонденцію рахунків. У контексті обліку розрахунків із постачальниками та підрядниками передбачено пасивний балансовий рахунок 63.

Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку [11] встановлює призначення і порядок ведення рахунків для узагальнення інформації методом подвійного запису. Документ визначає типові взаємозв'язки з об'єктами обліку щодо наявності і руху зобов'язань.

Важливу роль у регулюванні недержавного аудиту відіграє Аудиторська палата України [25], яка здійснює контроль за якістю аудиторських послуг і ліцензуванням аудиторської діяльності. Її функції спрямовані на забезпечення відповідності аудиторських перевірок встановленим стандартам і дотримання етичних норм.

Крім того, слід зазначити діяльність аудиторських професійних громадських об'єднань – наприклад, Всеукраїнська професійна громадська організація «Спілка аудиторів України» [26]. Такі організації покликані гармонійно доповнити

державний механізм регулювання аудиторської діяльності та сприяти підвищенню значення професії аудитора в Україні для більш ефективного задоволення економічних інтересів суспільства.

Нормативно-правове регулювання аудиторської діяльності включає також питання професійної етики. Кодекс етики професійних бухгалтерів, розроблений Міжнародною федерацією бухгалтерів (IFAC), є обов'язковим для застосування в Україні. Він встановлює принципи незалежності, конфіденційності, професійної компетентності та добросовісності, які є основоположними для аудиторської діяльності.

Крім національних нормативних актів, функціонування недержавного аудиту в Україні тісно пов'язане з європейським правом. У контексті інтеграції до Європейського Союзу Україна зобов'язалася імплементувати положення Директиви ЄС про обов'язковий аудит (Directive 2006/43/EC) і Регламенту про аудит суб'єктів суспільного інтересу (Regulation 537/2014). Ці документи визначають додаткові вимоги до аудиту підприємств, які мають значення для суспільства, такі як банки, страхові компанії та великі корпорації.

Окремо слід зазначити роль судової практики у формуванні правового поля недержавного аудиту. Рішення судів, пов'язані зі спорами між аудиторами та їхніми клієнтами, створюють прецеденти, які уточнюють або розширюють тлумачення нормативних актів. Це сприяє розвитку правозастосовної практики та вдосконаленню правового регулювання.

Таким чином, нормативно-правові засади функціонування недержавного аудиту формують цілісну систему, що забезпечує незалежність, об'єктивність і високу якість аудиторських послуг. Вони спрямовані на підтримку довіри до результатів аудиту, гармонізацію національної практики із міжнародними стандартами та підвищення конкурентоспроможності українського бізнесу. Ефективність цієї системи залежить від її адаптивності до змін економічного середовища, що вимагає постійного вдосконалення нормативного регулювання та підвищення кваліфікації аудиторів.

РОЗДІЛ 2

МЕТОДИКА ЗДІЙСНЕННЯ НЕДЕРЖАВНОГО АУДИТУ

2.1. Суб'єкти, види аудиторських послуг та аудиторський договір

Суб'єктами аудиторської діяльності є особи або організації, які мають право здійснювати аудит відповідно до чинного законодавства. До них належать незалежні аудитори, аудиторські фірми та державні органи контролю. Незалежні аудитори – це фізичні особи, які мають відповідний сертифікат та право на проведення перевірок.

Суб'єкти аудиторської діяльності – це фізичні або юридичні особи, які мають відповідні повноваження на проведення аудиту та надання супутніх послуг. До основних суб'єктів, що здійснюють аудит, належать:

1. Аудиторські фірми – це організації, які спеціалізуються на наданні аудиторських послуг на професійній основі. Вони можуть бути як великими міжнародними компаніями (так звані «Велика четвірка»: Deloitte, PricewaterhouseCoopers, Ernst & Young, KPMG), так і національними чи регіональними аудиторськими фірмами.
2. Сертифіковані аудитори – це фізичні особи, які мають кваліфікацію та сертифікат аудитора, що надає їм право самостійно здійснювати аудиторську діяльність. Вони можуть працювати індивідуально або в складі аудиторських фірм.
3. Внутрішні аудитори – це співробітники компанії, які виконують функцію внутрішнього аудиту. Їхня діяльність спрямована на оцінку ефективності внутрішнього контролю, управління ризиками та забезпечення відповідності внутрішніх процесів корпоративним стандартам [1].

Аудиторські та неаудиторські послуги в недержавному аудиті мають свої особливості та значення для бізнесу.

Аудиторські послуги – це незалежна перевірка фінансової звітності компанії з метою висловлення об'єктивної думки щодо її достовірності та відповідності

законодавчим нормам і стандартам бухгалтерського обліку (наприклад, МСФЗ або П(С)БО).

Основні види аудиторських послуг [31, с. 46]:

1. Обов'язковий аудит – проводиться згідно з законодавчими вимогами для певних підприємств (наприклад, акціонерних товариств, банків, страхових компаній).
2. Ініціативний аудит – проводиться за рішенням власників або керівництва компанії для внутрішніх потреб.
3. Операційний аудит – оцінка ефективності використання ресурсів підприємства.
4. Фінансовий аудит – перевірка достовірності фінансової звітності.
5. Аудит відповідності – перевірка дотримання законодавчих і внутрішніх нормативних документів.

Неаудиторські послуги – це консультаційні та супутні послуги, які надає аудиторська фірма, але які не є безпосередньо аудитом фінансової звітності.

Основні види неаудиторських послуг:

1. Консультації з оподаткування – роз'яснення змін у податковому законодавстві, податкове планування.
2. Бухгалтерський аутсорсинг – ведення бухгалтерського обліку та підготовка фінансової звітності.
3. Оцінка ризиків і внутрішній контроль – аналіз системи управління ризиками та розробка рекомендацій.
4. Юридичні консультації – допомога у фінансово-правових питаннях.
5. Супутні послуги – підготовка аналітичних звітів, бізнес-консультування.

Таблиця 2.1

Відмінності між аудиторськими та неаудиторськими послугами [31, с. 48]

Критерій	Аудиторські послуги	Неаудиторські послуги
Регулювання	Підлягають жорсткому законодавчому регулюванню	Менш формалізовані, регулюються договорами між

	(наприклад, Законом про аудит, МСА)	клієнтом і аудиторською компанією
Обов'язковість	У деяких випадках є обов'язковими (наприклад, для публічних компаній, банків)	Виконуються за ініціативою компанії
Об'єкт аналізу	Фінансова звітність, бухгалтерський облік, відповідність законодавству	Управлінські процеси, податкове планування, внутрішній контроль
Результат	Аудиторський висновок щодо достовірності фінансової звітності	Рекомендації, аналітичні звіти, консультації
Вплив на рішення клієнта	Має юридичне значення, може впливати на інвесторів і регуляторні органи	Використовується для покращення бізнес-процесів і прийняття рішень керівництвом

Аудиторські послуги забезпечують довіру до фінансової звітності, допомагають залучати інвестиції та дотримуватися вимог законодавства. Вони також знижують ризик шахрайства та помилок у бухгалтерському обліку. Неаудиторські послуги сприяють покращенню управління компанією, оптимізації податкових витрат, розробці стратегій розвитку та вдосконаленню внутрішнього контролю. Таким чином, обидва типи послуг відіграють важливу роль у стабільному розвитку бізнесу, підвищенні його прозорості та конкурентоспроможності [45, с. 41].

Аудиторський договір є важливим документом, що регулює відносини між аудиторською фірмою або незалежним аудитором та замовником послуг. Він визначає умови проведення аудиту, відповідальність сторін та інші ключові аспекти співпраці.

Насамперед у договорі необхідно чітко вказати сторони угоди, тобто аудиторську компанію або аудитора, який надає послуги, та замовника, який їх отримує. Важливо зазначити офіційні реквізити обох сторін, щоб уникнути правових невизначеностей.

Предметом договору є аудит фінансової звітності, операцій чи інших аспектів діяльності компанії-замовника. Тут важливо конкретизувати, які саме документи та процеси підлягають перевірці, щоб уникнути суперечностей щодо обсягу послуг [45, с. 55].

Мета аудиту має бути чітко визначена, оскільки вона впливає на підхід до перевірки. Це може бути обов'язковий аудит, ініціативна перевірка або ж аудит для внутрішнього використання. Розуміння цілей дозволяє обом сторонам погодити оптимальний формат співпраці [21, с. 33].

Окремий розділ договору має містити обсяг робіт і строки їх виконання. Тут необхідно деталізувати, які саме дії здійснюватиме аудитор, в які терміни буде проводитися перевірка та коли замовник отримає фінальний аудиторський висновок.

Права та обов'язки сторін є ключовими для регулювання взаємодії в процесі аудиту. Аудитор має право на доступ до всієї необхідної інформації, тоді як замовник зобов'язується надавати відповідні документи та сприяти проведенню перевірки. Також можуть бути прописані обмеження відповідальності аудитора та його незалежність від впливу замовника [21, с. 35].

Важливим пунктом є вартість послуг та порядок оплати. У договорі має бути зазначена сума оплати, її структура (фіксована плата чи погодинна оплата), строки внесення платежів та можливі додаткові витрати.

Окрім цього, договір має містити положення про відповідальність сторін у разі порушення його умов. Це може включати штрафні санкції за несвоєчасне надання інформації, неналежне виконання аудиторських процедур або розголошення конфіденційної інформації.

Оскільки аудит передбачає роботу з фінансовою документацією, важливим є пункт про конфіденційність. Сторони мають узгодити, як саме забезпечується

захист отриманої інформації та які наслідки настають у разі її неправомірного розголошення.

Останнім, але не менш значущим аспектом є порядок вирішення спорів. Договір має передбачати механізм досудового врегулювання конфліктів, а також визначати юрисдикцію, у рамках якої вирішуватимуться можливі спірні питання.

Договір на проведення аудиту офіційно закріплює домовленість між сторонами, підтверджуючи, що всі умови, зобов'язання та межі відповідальності узгоджені. Для уникнення непорозумінь важливо чітко прописати всі ключові аспекти співпраці, що виникають у процесі його укладання.

Перед підписанням договору з новим клієнтом аудитор повинен оцінити низку важливих факторів. Зокрема, необхідно з'ясувати, чи існують професійні причини, що можуть унеможливити або зробити недоцільним надання аудиторських послуг цьому замовнику. Також слід визначити конкретний перелік послуг та оцінити можливість дотримання всіх необхідних стандартів аудиту або інших регуляторних вимог.

Аудитори зобов'язані враховувати ділову репутацію клієнта та його керівництва. Норми контролю якості передбачають впровадження політик і процедур, спрямованих на запобігання співпраці з клієнтами, щодо яких існують обґрунтовані сумніви в доброчесності їхнього управління.

Перед укладанням договору сторони можуть обмінятися листами. Замовник надсилає аудитору лист-пропозицію, в якому викладає мету, завдання аудиту та очікуваний масштаб перевірки. У відповідь аудитор може підготувати лист-зобов'язання, де підтверджує готовність виконати аудит у визначених межах, зазначає умови відповідальності, форму подання звіту та інші важливі аспекти. Перед надсиланням такого листа аудитор може провести попереднє обстеження діяльності компанії-клієнта, щоб оцінити обсяги роботи та потенційні ризики [21, с. 36].

Договір на проведення аудиту укладається на основі цих листів, які можуть бути його невід'ємною частиною або додатком. Перед підписанням угоди аудитор повинен детально ознайомитися з діяльністю клієнта. Це включає особисті зустрічі

з керівництвом, аналіз установчих документів, перегляд результатів попередніх перевірок, оцінку фінансової звітності, визначення рівня аудиторського ризику та можливості дотримання професійної етики. На цьому ж етапі попередньо розраховуються трудомісткість робіт, вартість послуг, терміни виконання та необхідність залучення додаткових спеціалістів [21, с. 36].

Консультаційні аудиторські послуги можуть надаватися як на підставі договору, так і за усним або письмовим зверненням замовника.

Договір на аудиторські послуги може бути разовим або довгостроковим, залежно від характеру співпраці. У разі повторного аудиту аудитор повинен переглянути умови попереднього договору та визначити, чи є потреба в їхньому коригуванні або нагадуванні клієнту про чинні домовленості.

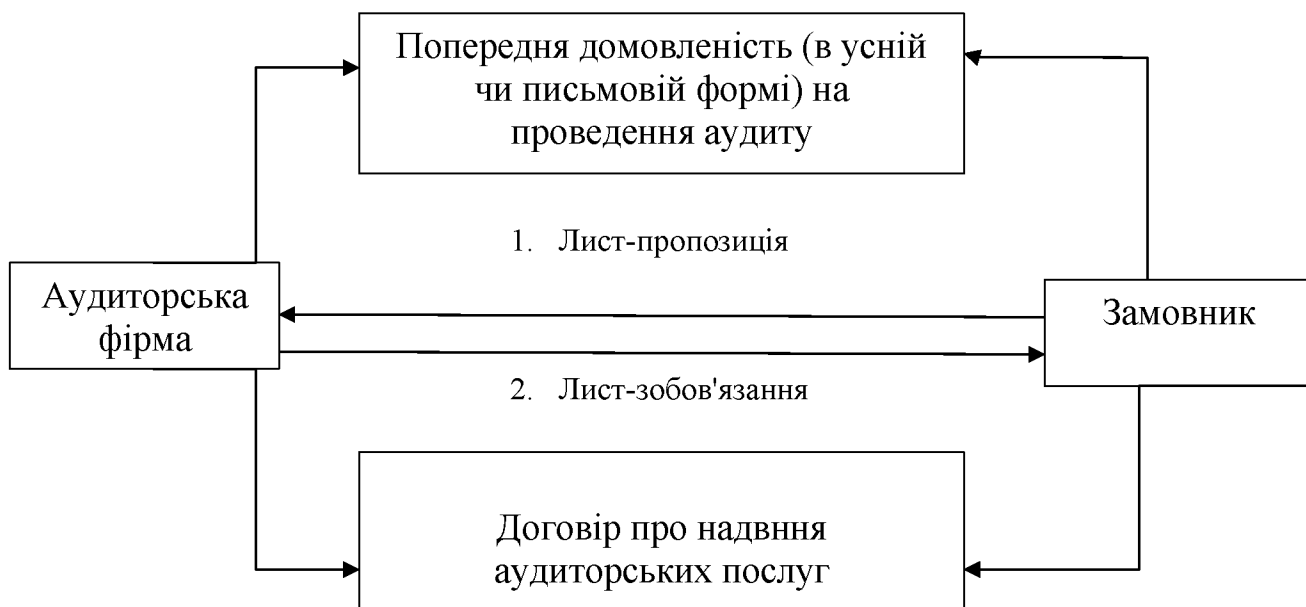


Рис. 2.1 Схема документообігу для досягнення угоди на проведення аудиту [45, с. 60].

Порядок підготовки, умови та зміст договору на проведення аудиту в Україні регулюються стандартом аудиту № 210 «Умови домовленості про аудиторську перевірку» та Цивільним кодексом України [46]. Зміст договору про надання аудиторських послуг може бути різним залежно від конкретних обставин.

Аудит є важливим інструментом для оцінки фінансового стану підприємства, виявлення можливих ризиків та забезпечення відповідності бухгалтерського обліку законодавчим вимогам.

Таблиця 2.2.

Причини проведення недержавного аудиту

Причина	Опис
Підготовка до залучення інвестицій	- Для отримання інвестицій або банківського кредитування підприємству необхідно підтвердити свою фінансову стійкість і прозорість. - Плануючи залучення кредиту для розширення бізнесу або будівництва нових об'єктів, аудит допоможе підтвердити платоспроможність та відсутність фінансових ризиків. - Аудиторська перевірка фінансової звітності надасть незалежний висновок про реальний фінансовий стан компанії та підвищить її привабливість для кредиторів.
Перевірка податкової відповідності	- Аудит допомагає уникнути податкових ризиків, пов'язаних із можливими помилками в бухгалтерському обліку або невідповідністю звітності чинному законодавству. - Підприємства, що здійснюють зовнішньоекономічну діяльність, повинні правильно обліковувати імпорتنі операції, сплачувати податок на додану вартість (ПДВ) та мита. - Аудит дозволяє перевірити коректність розрахунків із державними органами та уникнути можливих штрафів у разі податкової перевірки.
Аналіз ризиків	- Проведення аудиту дає можливість оцінити фінансову стійкість підприємства та виявити потенційні загрози, які можуть вплинути на його діяльність. - Підприємства, що працюють з великою кількістю постачальників або клієнтів на умовах відстрочки платежу, можуть зіткнутися з ризиком

	неплатоспроможності контрагентів. - Аудит допоможе оцінити фінансові ризики, пов'язані з дебіторською заборгованістю, та розробити стратегію управління фінансовими потоками.
--	---

Таким чином, аудит не лише забезпечує відповідність законодавчим вимогам, а й сприяє підвищенню фінансової прозорості, мінімізації ризиків і покращенню загального управління підприємством[45, с. 72].

Процес проведення аудиту [21, с. 40-45]:

Першим кроком проведення аудиту є укладення договору між компанією та аудиторською фірмою, що включає узгодження обсягу перевірки, визначення строків виконання аудиту та обговорення вартості послуг. На цьому етапі також здійснюється ознайомлення аудиторів із діяльністю підприємства, що передбачає аналіз його структури управління, вивчення внутрішніх фінансових процесів та оцінку основних напрямків господарської діяльності.

На основному етапі аудитори здійснюють ретельну перевірку фінансової документації підприємства. Аналіз бухгалтерських документів охоплює перевірку звітності, фінансових операцій, правильності відображення доходів і витрат. Верифікація первинних документів, таких як рахунки, договори, накладні та акти виконаних робіт, дозволяє встановити відповідність фінансових даних реальним господарським операціям.

Наступним аспектом аудиту є аналіз податкової звітності, що передбачає перевірку правильності нарахування податків та оцінку відповідності податкового обліку чинному законодавству. У ході цієї перевірки аудитори можуть виявити можливі помилки або порушення у розрахунках податкових зобов'язань, які можуть вплинути на фінансову стабільність підприємства.

Оцінка внутрішнього контролю є важливим складником аудиторського процесу. Аналіз системи управління ризиками дозволяє виявити можливі слабкі місця у фінансовій політиці компанії, визначити рівень контролю за операціями та оцінити ефективність внутрішніх регламентів і процедур.

Після завершення основного етапу перевірки аудитори проводять аналіз отриманих результатів. На основі проведеного аудиту формується висновок щодо достовірності фінансової звітності підприємства. У звіті зазначаються виявлені невідповідності, можливі фінансові ризики, а також рекомендації щодо усунення недоліків та покращення фінансового управління.

За підсумками перевірки аудитори складають офіційний аудиторський звіт, який містить висновки щодо фінансової звітності компанії, відповідності її облікової політики нормативним вимогам та наявності можливих ризиків. У звіті зазначається загальна фінансова ситуація підприємства, рівень його платоспроможності, відповідність бухгалтерського обліку міжнародним стандартам, а також виявлені проблеми або порушення.

Аудиторський звіт є офіційним документом, який використовується для підтвердження прозорості фінансової звітності перед інвесторами, банками, податковими органами та партнерами. На його основі компанія може приймати стратегічні рішення щодо управління фінансами, оптимізації витрат і вдосконалення внутрішнього контролю. Якщо в ході аудиту виявлені суттєві недоліки або ризики, звіт може містити рекомендації щодо їх усунення, що сприятиме підвищенню ефективності фінансового управління та мінімізації податкових і правових ризиків.

Аудит фінансової звітності передбачає перевірку достовірності відображених у ній показників, правильності ведення бухгалтерського обліку та відповідності чинному законодавству. За підсумками перевірки аудитори формують висновок про її достовірність, що є важливим для інвесторів, кредиторів та інших зацікавлених сторін.

2.2. Інструменти та методи проведення недержавного аудиту на ПП «Компанія Болена»

У сучасних умовах господарювання, що постійно змінюються, робота кожного окремого підприємства є предметом уваги значної кількості учасників господарських відносин, які зацікавлені в результатах його роботи. Багато хто може оцінити фінансову стійкість і платоспроможність підприємства за даними державної фінансової звітності [21].

Проте аудит є найважливішою формою контролю, за допомогою якої можна об'єктивно оцінити стабільність, платоспроможність і перспективи подальшого розвитку підприємства та за отриманими результатами прийняти оптимальні рішення в майбутньому. Аудит полегшує управління фінансами компанії та дозволяє точно оцінити фінансову стійкість і платоспроможність компанії завдяки використанню ряду аналітичних процедур.

Жоден аудит не може бути проведений без використання аудиторських процедур і методів. Результати їх реалізації є джерелом інформації для отримання аудиторських доказів, які формують висновок аудитора щодо об'єкта аудиту. Отже, для найбільш точної аудиторської оцінки фінансової стійкості та платоспроможності підприємства необхідно оптимально підібрати аудиторські процедури та методи.

Аудиторські процедури – це методична та послідовна діяльність аудитора, спрямована на отримання аудиторських доказів щодо об'єкта аудиту [24].

Аудиторські процедури використовуються на кожному етапі аудиту. Аудитор вирішує, які процедури використовувати на цих етапах. При цьому враховуються фактори, що впливають на вибір аудиторських процедур та їх зміст.

Процедури оцінки ризиків відповідно до МСА 315 «Виявлення та оцінка ризиків суттєвих викривлень через розуміння суб'єкта господарювання та його середовища» мають включати: направлення запитів керівництву та іншим працівникам суб'єкта аудиту на думку аудитора. інформація, яка може допомогти визначити ризики суттєвого викривлення через помилки або шахрайство [13].

Контрольні тести – це аудиторські процедури, які здійснюються з метою перевірки ефективності та надійності системи внутрішнього контролю та засобів персонального контролю, тобто шляхом їх проведення передбачають отримання інформації про об'єкт аудиту, визначений контрольним тестом. за допомогою опитувань або інших заходів контролю [8].

Результати, отримані аудитором у результаті перевірки (та інших аудиторських процедур), повинні бути відображені в робочих документах. Робочі документи аудитора – це записи, зроблені аудитором на всіх етапах процесу аудиту, а також документальна інформація, отримана від третіх осіб, компанії-замовника, або усна інформація, задокументована аудитором під час аудиту. Інформація, представлена в робочій документації, повинна бути обґрунтованою, актуальною, конкретною та достатньою для того, щоб аудитор міг висловити свою думку щодо мети аудиту [32].

Процедури перевірки по суті – це аудиторські процедури, призначені для виявлення суттєвих викривлень на рівні тверджень. Вони включають сім основних процедур, а саме: запит, перевірка, спостереження, підтвердження, перерахунок, повторне виконання та аналітичні процедури [20].

Аналітичні процедури в аудиті є одним із методів отримання аудиторських доказів і є основними параметрами для досягнення якісної перевірки фінансової стійкості та платоспроможності.

При проведенні аналітичних процедур аудитор повинен досягти наступних цілей:

- отримання достатніх і прийнятних аудиторських доказів
- проведення серйозних аналітичних процедур;
- виконувати та розробляти аналітичні процедури, які допоможуть аудитору сформулювати загальний висновок за результатами аудиту [4].

Аналітичні процедури фінансової стійкості та платоспроможності підприємства зводяться аудитором до таких дій, як порівняння поточних показників фінансової стійкості та платоспроможності підприємства з такими:

- нормативні значення;

- дані минулих періодів;
- середні по галузі та значення конкурентів [16].

Зазвичай для виконання цих процедур розробляються робочі документи, які полегшують роботу аудитора, зокрема: порівняння фінансової стійкості та платоспроможності підприємства з нормативними показниками, порівняння з попередніми роками та плановими показниками, які Індикатори, щоб побачити тенденції зміни даних

Доцільно заповнити бланк робочого документа, за яким можна порівняти значення самостійно розрахованих показників фінансової стійкості та платоспроможності підприємства із середньогалузевими.

Робочий документ допомагає аудитору зрозуміти правильну оцінку підприємством свого фінансового стану, фінансової стійкості та платоспроможності.

Після проведення всіх обраних аудиторських процедур і методів аудитор за їх результатами робить висновок, тобто складає аудиторський висновок [17].

Недержавний аудит є ключовим інструментом забезпечення фінансової прозорості, оптимізації управління та підвищення ефективності бізнесу. У контексті ПП «Компанія Болена» проведення недержавного аудиту спрямоване на оцінку достовірності фінансової звітності, відповідності внутрішніх процедур чинному законодавству, а також на виявлення можливостей для покращення операційної діяльності. Успішна реалізація аудиту залежить від застосування сучасних інструментів та методів, які забезпечують якісну перевірку фінансово-господарської діяльності підприємства.

Одним із основних інструментів аудиту є аналітичні процедури, які дозволяють встановити відповідність фінансових даних нормативним показникам. Для ПП «Компанія Болена» це включає аналіз фінансової звітності, співставлення фактичних даних із запланованими показниками, а також розрахунок фінансових коефіцієнтів. Такі процедури дають змогу не лише виявити неточності, а й оцінити загальний стан фінансів компанії. Зокрема, співвідношення активів і зобов'язань,

динаміка доходів і витрат та показники рентабельності можуть бути базою для визначення сильних і слабких сторін у фінансовій політиці підприємства.

Методи тестування операцій і транзакцій також займають центральне місце в аудиті. У ПП «Компанія Болена» це включає перевірку документального забезпечення господарських операцій, правильності ведення облікових записів і відповідності первинної документації чинним стандартам. Особливу увагу приділяють операціям з постачальниками та підрядниками, оскільки ці взаємодії є ключовими для забезпечення безперебійної діяльності компанії. Використання методу вибіркової перевірки дозволяє аудиторській групі ефективно аналізувати велику кількість документів без зайвих витрат часу.

Не менш важливим аспектом аудиту є оцінка внутрішнього контролю. На ПП «Компанія Болена» внутрішній контроль охоплює систему моніторингу виконання фінансових операцій, розподіл відповідальності серед працівників та механізми запобігання шахрайству. Аудитор аналізує ефективність цих процесів, зокрема, чи достатньо автоматизовані контрольні процедури, як організована комунікація між відділами і чи відповідають поточні стандарти внутрішнього контролю ризикам, з якими стикається компанія. Результати такого аналізу часто стають основою для рекомендацій щодо вдосконалення управління ризиками.

Серед сучасних інструментів аудиту, що використовуються для перевірки ПП «Компанія Болена», важливе місце займають програмні засоби. Використання спеціалізованих програм, таких як 1C, BAS або інших ERP-систем, дозволяє автоматизувати процес збору й аналізу даних, що значно прискорює роботу аудиторів і зменшує ймовірність людських помилок. Також популярними є інструменти для аналізу великих обсягів даних (Big Data Analytics), які допомагають у виявленні прихованих аномалій або тенденцій у фінансових показниках.

Метод інтерв'ю з ключовими працівниками є додатковим інструментом для збору інформації про внутрішні процеси та визначення потенційних проблемних зон [23]. Під час аудиту ПП «Компанія Болена» це дозволяє отримати не лише формальну інформацію, але й зрозуміти практичні аспекти діяльності

підприємства, які можуть бути недооцінені при аналізі документів. Такі бесіди сприяють встановленню взаєморозуміння між аудиторами та компанією, що позитивно впливає на впровадження запропонованих змін.

Для кращого розуміння процесу аудиту доцільно представити інформацію у вигляді Таблиці 2.3 “Аналіз внутрішнього контролю” та Таблиці 2.4 “Інструменти для аудиту”.

Таблиці 2.3

Аналіз внутрішнього контролю ПП «Компанія Болен» у 2023 році [36; 37]

Елемент контролю	Стан на 2023 рік	Проблемні зони	Рекомендації
Розподіл обов’язків	Частково автоматизований	Недостатній рівень документованості	Впровадити електронний документообіг.
Контроль господарських операцій	Вибірковий контроль	Ризик пропуску помилок у великих обсягах	Автоматизувати вибірковий аналіз даних.
Запобігання шахрайству	Проводяться епізодично	Відсутність регулярних аудитів	Впровадити регулярні внутрішні перевірки.
Аналіз ризиків	Проводиться нерегулярно	Немає єдиної системи оцінки ризиків	Розробити уніфіковану систему аналізу.

Аналіз внутрішнього контролю на ПП «Компанія Болен» у 2023 році виявив кілька важливих аспектів, які потребують удосконалення. Загалом, система контролю є частково автоматизованою, однак її ефективність обмежена через недостатню документованість і нерегулярність в деяких процесах. Виявлені проблемні зони можуть стати підставою для вжиття ряду заходів, спрямованих на

підвищення якості управління фінансово-господарською діяльністю компанії. Важливою задачею є автоматизація процесів, впровадження електронного документообігу та регулярні внутрішні перевірки для зменшення ризиків помилок та шахрайства.

На основі аналізу внутрішнього контролю на ПП «Компанія Болена» у 2023 році можна зробити висновок, що для підвищення ефективності та безпеки фінансово-господарських операцій необхідно удосконалити ряд процесів. Впровадження автоматизації контролю, систематизація документообігу, а також регулярні перевірки та розробка єдиної системи аналізу ризиків допоможуть знизити ймовірність виникнення помилок, покращити управління компанією та забезпечити її стабільне функціонування в майбутньому.

Інструменти для аудиту відіграють ключову роль у забезпеченні достовірності та точності фінансової інформації на ПП «Компанія Болена» [36; 37].

Таблиці 2.4

Інструменти для аудиту ПП «Компанія Болена» [36; 37]

Інструмент	Призначення	Приклад використання
Програмне забезпечення	Автоматизація аналізу даних	1С, BAS, Excel для фінансових розрахунків.
Аналітичні процедури	Виявлення тенденцій у фінансових показниках	Співставлення доходів і витрат за роками.
Метод вибіркової перевірки	Оцінка точності господарських операцій	Вибірковий аналіз первинних документів.
Інтерв'ю з працівниками	Оцінка знань і компетенцій	Бесіда з бухгалтерами щодо облікових процедур.

Використання сучасних технологій, аналітичних процедур та методів вибірових перевірок дозволяє забезпечити більш ефективний та об'єктивний

аудит. Важливими інструментами є програмне забезпечення для автоматизації аналізу даних, аналітичні методи для виявлення тенденцій у фінансових показниках, а також особисті інтерв'ю для оцінки компетенцій працівників. Всі ці інструменти сприяють удосконаленню процесу аудиту та покращенню контролю за господарськими операціями.

Аналіз інструментів для аудиту на ПП «Компанія Болена» дозволяє зробити висновок, що поєднання автоматизації, аналітичних процедур і персональних методів перевірки є оптимальним підходом для забезпечення точності фінансової звітності та ефективного контролю. Використання таких інструментів сприяє швидкому виявленню проблемних аспектів у облікових процедурах, дозволяючи своєчасно реагувати на потенційні ризики та покращувати загальну управлінську практику.

Результати аудиторської перевірки відображаються у аудиторському висновку (або аудиторському звіті), який є офіційним документом, що містить оцінку достовірності фінансової звітності суб'єкта господарювання. Цей документ готується незалежним аудитором або аудиторською фірмою за підсумками перевірки та містить висновки щодо відповідності фінансової звітності підприємства чинному законодавству та міжнародним стандартам.

Аудиторський висновок, відповідно до міжнародних стандартів аудиту (ISA 700–705), має чітку структуру та включає:

1. Загальні відомості про аудитора та аудиторську фірму – містить інформацію про суб'єкта, який проводив аудит, його ліцензію та кваліфікацію.
2. Вступну частину – вказується, яку саме фінансову звітність перевірено, за який період та відповідальність керівництва підприємства за її складання.
3. Опис обсягу перевірки – містить методи, що застосовувалися під час аудиту, а також нормативно-правову базу, якою керувався аудитор.
4. Висновки аудитора – результат оцінки достовірності звітності, відповідності стандартам бухгалтерського обліку та виявлені порушення.
5. Тип аудиторського висновку – визначається відповідно до характеру та суттєвості виявлених невідповідностей [30].

Основне призначення аудиторського висновку – забезпечення зацікавлених сторін об’єктивною та незалежною оцінкою фінансового стану підприємства. Цей документ використовується для:

- Підтвердження достовірності фінансової звітності перед акціонерами, інвесторами, банками та регуляторними органами.
- Прийняття управлінських рішень на основі об’єктивних фінансових даних.
- Залучення інвестицій та кредитів, оскільки аудиторський висновок слугує гарантією прозорості та фінансової стабільності підприємства.
- Визначення подальших кроків у фінансовому плануванні та ризик-менеджменті [30].

Таблиця 2.5

Типи аудиторських висновків [30]

Беззастережно-позитивний	фінансова звітність складена правильно та відповідає всім вимогам.
Умовно-позитивний	є незначні порушення, які не впливають на загальну достовірність звітності
Негативний	суттєві порушення, що можуть спотворювати реальний фінансовий стан підприємства
Відмова від надання висновку	неможливість виконати аудит через відсутність необхідних даних або перешкоди з боку підприємства

Аудиторський висновок є важливим інструментом фінансового контролю та забезпечує довіру до фінансової звітності підприємства з боку держави, інвесторів та інших зацікавлених осіб.

Таким чином, проведення недержавного аудиту на ПП «Компанія Болен» базується на поєднанні класичних і сучасних методів перевірки, таких як

аналітичні процедури, тестування операцій, оцінка внутрішнього контролю та використання технологічних рішень. Застосування цих інструментів дозволяє не лише перевірити достовірність фінансової звітності, а й забезпечити підприємству можливості для стратегічного вдосконалення. Аудит є важливим етапом у розвитку ПП «Компанія Болена», допомагаючи зміцнити його позиції на ринку та забезпечити стабільність у майбутньому.

РОЗДІЛ 3

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ НЕДЕРЖАВНОГО АУДИТУ ЯК АЛЬТЕРНАТИВИ ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ

3.1. Зарубіжний досвід використання недержавного аудиту

Світова фінансова криза, нестабільна економіко-політична ситуація в Україні, а також пошук шляхів забезпечення стабільності вітчизняної економіки в умовах війни змушують інвесторів і власників підприємств шукати інноваційні управлінські підходи. Здатність оперативно реагувати на нові виклики стає важливим чинником для збереження конкурентоспроможності бізнесу. В цьому контексті впровадження європейського досвіду та новітніх технологій розвитку бізнесу є особливо актуальним.

Одним із перспективних підходів до адаптації бізнесу до складних умов є реалізація стратегій злиття і поглинання. Такі проєкти, хоча і відкривають нові можливості, характеризуються високими ризиками. Тому аудит стає важливим інструментом превентивного аналізу, який допомагає уникнути потенційних загроз і забезпечити стабільність діяльності підприємства.

Грамотно організований аудит може стати основою для прийняття стратегічних рішень, надаючи інвесторам і власникам об'єктивну інформацію щодо ключових бізнес-процесів. Це включає оцінку процесу створення вартості підприємства, аналіз ринкової позиції, бренду, обсягу продажів та каналів дистрибуції. Такий підхід сприяє прозорості бізнесу та підвищує його інвестиційну привабливість.

У контексті глобалізаційних процесів та євроінтеграції зростає потреба в гармонізації міжнародних стандартів аудиту. Це обумовлює необхідність впровадження загальноприйнятих правил аудиторської діяльності та вдосконалення нормативно-правової бази. Постійні зміни в системі обліку, а також розширення фінансових та нефінансових показників у звітності відповідно до

міжнародних стандартів, потребують підтвердження достовірності фінансової інформації на основі уніфікованих правил.

Н. В. Антоненко підкреслює важливість стандартів аудиту Європейського Союзу для розвитку аудиту в Україні. На її думку, реформування цієї сфери має бути спрямоване на підвищення якості послуг відповідно до європейських стандартів, що дозволить українському аудиту відповідати міжнародним вимогам [1].

О. С. Гавриловський та Л. М. Гавриловська акцентують увагу на важливості уніфікації міжнародних стандартів та впровадження системи аудиту в ЄС на основі єдиних стандартів [6].

Водночас, В. П. Пантелеєв зазначає ключові тенденції у регулюванні аудиторської діяльності та вплив державних і недержавних органів суспільного нагляду на якість аудиторських послуг. Він підкреслює необхідність критичного переосмислення існуючих підходів до аудиту в Україні з урахуванням досвіду країн ЄС [28].

Таким чином, імплементація європейських стандартів та адаптація кращих практик до українських реалій є важливим кроком на шляху до підвищення ефективності та прозорості аудиторської діяльності.

Аналізуючи дослідження, виявляється, що у європейській практиці аудиту існує дві основні концепції регулювання аудиторської діяльності: жорстка державна модель і м'яка професійна модель [31].

Державна модель регулювання аудиту, яка є характерною для таких країн, як Франція, Німеччина, Австрія, Іспанія та Польща, передбачає тісний контроль з боку держави. В цих країнах аудит відіграє важливу роль у фінансовому контролі на запит державних органів, що зумовлює суворі регламентації та визначені правила для виконання аудиторської діяльності. Ключовими аспектами цієї моделі є суворі вимоги до кваліфікації аудитора, визначені державою, зокрема щодо рівня освіти та стажу роботи, що необхідно для проходження кваліфікаційних іспитів.

На противагу цьому, країни з професійною концепцією регулювання аудиту, такими як Велика Британія та Республіка Болгарія, дотримуються м'якшого

підходу. У цих країнах основними користувачами аудиторських висновків є зовнішні суб'єкти: акціонери, інвестори, банки, страхові компанії, біржі та інші фінансові установи [31]. Аудит в таких країнах організований професійними асоціаціями, які забезпечують високу організаційну та методологічну підтримку діяльності аудиторів. Професійні організації мають значну автономію у підготовці кадрів, атестації аудиторів та організації контролю якості наданих послуг.

Тип концепції регулювання аудиту значною мірою залежить від рівня економічного розвитку країни. У розвинених країнах з високим рівнем професійної відповідальності аудиторів застосовується професійна концепція, яка ґрунтується на високих етичних стандартах і служить суспільним інтересам. Натомість для постіндустріальних країн характерні державна або змішана концепція, де роль держави в регулюванні є більш значною.

В Європейському Союзі особливу увагу приділяють обов'язковому аудиту, вважаючи його основним елементом для забезпечення достовірності фінансової звітності, що має значний суспільний інтерес. Цей підхід підкреслює важливість забезпечення високої якості аудиту, особливо коли йдеться про фінансову прозорість у глобалізованому економічному середовищі [47]. Європейський Союз має уніфіковані підходи до регулювання аудиторської діяльності. Зокрема, Директива 2006/43/ЄС встановлює вимоги до аудиторської звітності, незалежності та контролю за діяльністю аудиторів. У країнах ЄС широко використовуються міжнародні стандарти аудиту (МСА), які забезпечують гармонізацію практики недержавного аудиту в межах регіону. У Німеччині, наприклад, контроль за діяльністю аудиторів здійснюється за участю Федерального аудиторського управління (Wirtschaftsprüferkammer), що гарантує якість перевірок та дотримання стандартів.

Для визначення критеріїв обов'язковості проведення аудиту в законодавстві Європейського Співтовариства введено поняття «суб'єкти суспільного інтересу» (Public Interest Entities) [48]. До таких суб'єктів, відповідно до Рекомендацій Комісії «Незалежність офіційного аудитора в ЄС: набір фундаментальних принципів» від 16.05.2002 р. [48], належать підприємства, які мають суттєве значення для

суспільства та відповідають визначеним критеріям. Основними критеріями є наявність великої кількості акціонерів, вид бізнесу, обсяг діяльності, чисельність працюючих та корпоративний статус. Зокрема, до таких суб'єктів відносять страхові компанії, фінансово-кредитні установи, інвестиційні фірми та фонди, пенсійні компанії, публічні акціонерні товариства, лістингові компанії тощо.

Розширення сфер діяльності та підвищення значущості аудиторської професії спонукало Європейське Співтовариство до перегляду чинних правил регулювання аудиту. Цей перегляд враховував сучасні виклики, що стояли перед бізнесом, та необхідність підвищення рівня прозорості фінансової звітності. Як результат, у травні 2006 року була прийнята Директива 2006/43/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 17 травня 2006 року про обов'язковий аудит річної та консолідованої звітності [48].

Директива 2006/43/ЄС має на меті встановити єдині стандарти для аудиторської діяльності у країнах ЄС, підвищуючи рівень прозорості та якості фінансової звітності. У документі визначено, що обов'язковий аудит сприяє забезпеченню достовірності звітності, що є основою для прийняття рішень різними зацікавленими сторонами. Як зазначає В. П. Пантелеєв [27], «висока якість аудиту гарантує впорядкованість функціонування ринків, добросовісність та ефективність фінансової звітності», що є важливим елементом стабільності економічного середовища.

Одним із ключових положень Директиви є вимога проводити обов'язкові аудиторські перевірки відповідно до міжнародних стандартів аудиту, що відображено у параграфі 13 [49]. Водночас держави-члени ЄС отримали право застосовувати національні стандарти аудиту, якщо міжнародний стандарт не схвалений Європейською Комісією. Такий підхід дозволяє враховувати національні особливості регулювання аудиторської діяльності, забезпечуючи при цьому узгодженість із загальноєвропейськими принципами.

У розвинених країнах світу, таких як США, Велика Британія, Німеччина та Японія, недержавний аудит має усталені традиції та регулюється жорсткими нормативно-правовими актами. У США аудиторська діяльність значною мірою

регламентується Законом Сарбейнса-Окслі (SOX), який був прийнятий після серії фінансових скандалів на початку 2000-х років. Закон передбачає суворі вимоги до незалежності аудиторів, звітності компаній і перевірки їх фінансових документів. Американський досвід демонструє, як державне регулювання може сприяти підвищенню якості недержавного аудиту та зниженню ризиків фінансових махінацій.

У Сполучених Штатах Америки держава має мінімальний вплив на організацію та регулювання аудиторської діяльності. Важливу роль у цьому процесі відіграють дві основні недержавні професійні організації, які встановлюють стандарти та сертифікацію для аудиторів. Однією з таких організацій є Американський інститут дипломованих суспільних бухгалтерів (AICPA), заснований у 1887 році. Основними завданнями цього інституту є підготовка аудиторських кадрів, контроль за їхньою кваліфікацією та сертифікація. Крім того, AICPA виступає національним органом з розробки та публікації стандартів аудиту, які застосовуються до всіх аудиторських фірм у країні, незалежно від їхнього місця розташування.

Іншою важливою організацією є Комітет з нагляду за звітністю публічних компаній (PCAOB), створений згідно із Законом Сарбанеса-Окслі 2002 року. Цей закон вводить підвищені вимоги до корпоративного управління та внутрішнього контролю фінансової звітності компаній, що котируються на фондових ринках США. Закон зобов'язує ці компанії проводити щорічну оцінку своїх систем внутрішнього контролю та подавати відповідні звіти під наглядом PCAOB [9].

Окрім недержавних організацій, вплив на аудиторську діяльність у США також здійснюють органи державного контролю, зокрема Головна служба обліку (GAO) та Головне податкове управління (IRS). Основною місією GAO є надання неупередженої, фактичної інформації, яка допомагає вдосконалювати роботу уряду та забезпечувати економію коштів платників податків [50].

Для здійснення фінансового аудиту та інших видів державного контролю в США використовуються Загальноприйняті державні стандарти аудиту (GAGAS), розроблені GAO, які ще називають «Жовтою книгою». Ці стандарти визначають

мінімальні вимоги до аудиту, які повинні дотримуватися сертифіковані бухгалтери (CPA) в процесі проведення державного аудиту. Крім того, деякі недержавні аудиторські організації також можуть використовувати ці стандарти або Міжнародні стандарти професійної практики Інституту внутрішніх аудиторів, відомі як «Червона книга» [50].

Отже, система регулювання аудиту в США базується на поєднанні мінімального державного контролю та високого рівня професійної автономії, що дозволяє ефективно управляти аудитом на різних рівнях і забезпечувати його високу якість на міжнародному рівні.

У глобалізованій економіці недержавний аудит виступає одним із ключових інструментів забезпечення фінансової прозорості та довіри в господарських відносинах. Зарубіжний досвід використання цього механізму є цінним джерелом для вдосконалення аудиторської практики, оскільки він демонструє, як ефективно регулювання, інноваційні підходи та високі етичні стандарти сприяють розвитку аудиту та економіки в цілому.

У Великій Британії значну роль відіграє Рада з фінансової звітності (FRC), яка регулює діяльність аудиторів, встановлює стандарти і здійснює контроль за якістю аудиторських перевірок. Однією з особливостей британського підходу є акцент на професійній етиці та відповідальності аудиторів перед суспільством. Велика увага приділяється навчанню та сертифікації аудиторів, що забезпечує високий рівень компетенції фахівців.

У країнах Азії, таких як Японія та Сінгапур, недержавний аудит також відіграє важливу роль. У Японії аудиторська діяльність регулюється Законом про аудит фінансових документів, який забезпечує прозорість і незалежність аудиторів. У Сінгапурі високий рівень інтеграції міжнародних стандартів аудиту сприяє залученню іноземних інвесторів і підвищенню конкурентоспроможності компаній на глобальному ринку.

Розвинені країни часто впроваджують інноваційні підходи в аудиті, використовуючи сучасні технології, такі як аналіз великих даних, автоматизація процесів перевірки та штучний інтелект. Інструменти дозволяють знижувати

витрати на аудит, підвищувати точність перевірок і виявляти ризики, які могли б залишитися непоміченими традиційними методами.

Зарубіжний досвід також показує важливість ролі професійних організацій, таких як Асоціація дипломованих сертифікованих бухгалтерів (ACCA), Інститут присяжних бухгалтерів Англії та Уельсу (ICAEW) та інші. Організації забезпечують професійний розвиток аудиторів, підтримують високі стандарти діяльності та сприяють обміну досвідом між країнами.

Таким чином, зарубіжний досвід використання недержавного аудиту демонструє, як комплексний підхід до регулювання, впровадження інновацій та дотримання етичних стандартів сприяють ефективності цього інструменту. Вивчення та адаптація найкращих практик світового досвіду є важливим кроком для вдосконалення аудиторської діяльності в Україні, що сприятиме підвищенню довіри до результатів аудиту та розвитку економіки в цілому.

3.2. Напрями вдосконалення механізму проведення недержавного аудиту

Механізм проведення недержавного аудиту є важливою складовою системи контролю та оцінки діяльності суб'єктів господарювання, яка дозволяє забезпечити прозорість, відповідальність та ефективність в управлінні фінансами. Однак сучасний стан недержавного аудиту вимагає вдосконалення для забезпечення більш високої якості аудиторських послуг і їх відповідності сучасним вимогам економіки, а також розвитку міжнародних стандартів і технологій. Вдосконалення цього механізму потребує комплексного підходу, що включає в себе законодавчі ініціативи, підвищення кваліфікації аудиторів, покращення інфраструктури та адаптацію до нових технологій. У зв'язку з постійними змінами у світовій економіці, розвитку технологій і зміщенням акцентів на нові форми контролю, актуальним стає питання вдосконалення цього механізму. Важливою метою є забезпечення високої якості аудиторських послуг, підвищення їх ефективності та адаптація до змінюваних умов ринку і законодавства. Відтак, виявлення і

впровадження напрямів удосконалення механізму проведення недержавного аудиту є необхідною умовою для підвищення ролі аудиторів у розвитку економіки [42].

Один із основних напрямів вдосконалення механізму недержавного аудиту – це підвищення рівня кваліфікації та професійної підготовки аудиторів. В умовах швидких змін у законодавстві, технологіях і фінансових практиках постійне оновлення знань є критично важливим для забезпечення ефективності аудиторської діяльності. Системи безперервної освіти та сертифікації повинні ставати ще більш гнучкими, забезпечуючи аудиторів знаннями в актуальних сферах, таких як аналіз великих даних, застосування штучного інтелекту в аудиті та оцінка ризиків. Крім того, важливим є розвиток етичних стандартів та норм поведінки, які повинні ставати основою діяльності аудиторів, адже недотримання високих етичних стандартів може значно знизити довіру до аудиторських послуг.

Іншим важливим напрямом вдосконалення є покращення механізмів контролю за якістю аудиторських послуг. В Україні та інших країнах вже існують спеціальні органи, які контролюють діяльність аудиторських компаній, проте процес контролю може бути ще більш ефективним, якщо зосередитися на створенні прозорих та детальних критеріїв оцінки якості проведених аудиторських перевірок. Важливо створювати механізми, які дозволяють більш чітко відслідковувати діяльність аудиторів, забезпечувати їх незалежність і запобігати можливим конфліктам інтересів. Крім того, необхідно вдосконалювати систему санкцій за недотримання стандартів, щоб забезпечити дотримання норм і підвищити відповідальність аудиторів за свої дії [19].

Удосконалення механізмів проведення недержавного аудиту також вимагає інтеграції новітніх технологій у процес перевірок. Використання технологій автоматизації, штучного інтелекту та аналізу великих даних дозволяє значно скоротити час на проведення перевірок і підвищити точність результатів. Застосування таких інструментів, як програмне забезпечення для аналізу фінансових даних, дозволяє виявляти потенційні ризики, помилки та аномалії, які можуть залишитися непоміченими за допомогою традиційних методів аудиту.

Завдяки цьому аудитори отримують можливість зосередитися на більш складних аспектах перевірки, таких як оцінка управлінських рішень, внутрішнього контролю та ризиків.

Іншим важливим напрямом є покращення взаємодії між аудиторськими компаніями та їхніми клієнтами. Аудитори повинні більше орієнтуватися на взаємовигідне співробітництво, що включає не тільки перевірку фінансової звітності, але й надання консультацій щодо підвищення ефективності управлінських процесів, оптимізації фінансових потоків і покращення корпоративного управління. Це допоможе не тільки підвищити цінність аудиторських послуг, але й сприятиме розвитку підприємств і забезпеченню їхньої фінансової стабільності [42].

Не менш важливим напрямом є розвиток міжнародної співпраці та адаптація до глобальних стандартів аудиту. У зв'язку з глобалізацією економічних процесів, міжнародні стандарти стають важливими для підприємств, які працюють на міжнародних ринках. Дотримання Міжнародних стандартів аудиту (МСА) дозволяє забезпечити відповідність аудиторських перевірок міжнародним вимогам та сприяє розвитку конкурентоспроможності компаній на світовій арені. Удосконалення законодавства в цьому напрямі допоможе створити умови для безперешкодного взаємодії між підприємствами з різних країн та сприятиме розвитку міжнародних фінансових ринків.

Цифровізація стала важливою складовою частиною сучасного світу, і її вплив охоплює різні аспекти діяльності, зокрема бізнес-процеси. Цифрові технології значно підвищують ефективність роботи організацій, допомагають удосконалювати робочі процеси та середовище для персоналу. Аудиторська діяльність не залишилася осторонь цієї трансформації. Цифровий аудит є інтеграцією автоматизованої обробки інформації та аналітичних процесів, що поєднуються з традиційними методами перевірки. Завдяки застосуванню новітніх технологій ІТ-сфери, цифровізація дозволяє аудиторським компаніям покращити якість роботи, а також ефективно взаємодіяти з клієнтами, використовуючи сучасні технологічні підходи.

Цифрові процедури аудиту включають взаємопов'язані дії, виконувані з використанням спеціалізованого програмного забезпечення. Ці дії спрямовані на отримання, обробку та аналіз даних, що надходять з інформаційних систем клієнтів, з метою формування аудиторських доказів. Основною метою цифрового аудиту є зменшення безпосередньої участі аудитора у зборі та первинній обробці даних, що дозволяє зосередити зусилля на більш стратегічних аспектах аудиту, таких як аналіз і оцінка фінансових звітів.

Сьогодні на ринку є численні програмні продукти, які дозволяють ефективно вирішувати різноманітні завдання аудиту в умовах цифрової економіки. Проте на даний момент немає комплексного рішення, яке об'єднувало б усі результати аудиту в єдину систему. Кожна аудиторська компанія використовує індивідуальні інструменти для автоматизації своїх процесів, що свідчить про відсутність універсальних стандартів у цій сфері [42].

Аудит, як специфічна процедура, залежить від умов діяльності компанії-клієнта, що ускладнює встановлення єдиної цінової політики та моделей надання аудиторських послуг. Проблеми в аудиторській діяльності часто залежать від конкретних завдань, які ставить перед собою замовник, а також від вимог контролюючих органів. З точки зору аудиторів, ці проблеми можуть виглядати зовсім інакше, оскільки кожен аудит має свої специфічні вимоги та особливості [19].

Сучасні цифрові технології значно полегшують процеси, що стосуються аудиторської практики. Вони дозволяють автоматизувати планування та документування перевірок, завантажувати облікові бази даних клієнтів, проводити вибірки, перевіряти точність бухгалтерських звітів, виконувати фінансово-економічний аналіз, а також інтегруватися з довідково-правовими системами, що дає змогу актуалізувати інформацію відповідно до змін у законодавстві та міжнародних стандартах аудиту [43].

Аудиторські процедури, що застосовують інформаційні технології для аналітичного аналізу, значно покращують оцінку безперервності діяльності організацій, оскільки вони дозволяють враховувати зовнішні фактори, що можуть

впливати на фінансові показники. Завдяки аналізу «аномалій», аудитори можуть виявляти незвичайні транзакції, аномальні відхилення від звичних значень та нестабільну динаміку показників, що дає змогу виявити потенційні ризики, пов'язані з шахрайством, ухиленням від податків або іншими незаконними діями.

Традиційно аудитор отримує докази за допомогою вибірових методів, що базуються на випадкових закономірностях або ж використовує професійні судження для оцінки специфічних аспектів діяльності аудованої організації та ризиків, що виникають. В умовах цифрової трансформації, аудитор може базувати свої докази на всіх доступних даних, що перевіряються, і навіть на великих наборах інформації, відомих як «системи великих даних». Це дозволяє не лише підвищити точність і обґрунтованість оцінок, а й зменшити суб'єктивність процесу.

Однак цифровізація аудиту стикається з рядом проблем, зокрема з питанням законодавчого регулювання використання штучного інтелекту (ШІ) в аудиторських процесах. Відсутність чітких норм, що визначають межі відповідальності між людиною-аудитором та роботом-аудитором, створює складнощі у правовому аспекті. Наразі аудиторські стандарти не охоплюють порядок взаємодії між людиною та ШІ, а також не регулюють розмежування відповідальності між різними учасниками процесу, зокрема між людиною-бухгалтером та бухгалтером, що використовує автоматизовані системи.

Штучний інтелект, як і будь-яке програмне забезпечення, працює за чітко визначеними алгоритмами, і це може стати проблемою при обробці нестандартних операцій чи «сирих» облікових даних. У таких випадках комп'ютерна система може неправильно інтерпретувати інформацію. Крім того, програмне забезпечення може бути піддане системним збоїв, помилок або атак з боку хакерів. З цих причин аудитору необхідно ретельно перевіряти результати, отримані за допомогою автоматизованих систем. Цифровізація аудиту також включає аспекти дистанційної взаємодії, такі як віддалений доступ до цифрових даних і використання онлайн-комунікаторів. Однак застосування таких технологій має й негативний бік – це відкрите поле для діяльності інтернет- та ІТ-шахраїв, що підвищує ризики зловживань і порушень у процесі перевірок [19].

Однією з найбільших переваг впровадження сучасних цифрових технологій у сферу аудиту є перехід до безперервного аудиту, що здійснюється в реальному часі, що дозволяє значно покращити ефективність взаємодії аудитора з клієнтом, надаючи можливість виявляти недоцільні витрати ресурсів, помилки та недобросовісні дії ще на ранніх етапах. Завдяки онлайн-комунікації, аудитори можуть оперативно реагувати на будь-які зміни, що виникають у процесі перевірки, та своєчасно коригувати стратегію аудиту, що підвищує загальну ефективність і точність процесу.

Цифровізація аудиту є невід'ємною частиною розвитку галузі, і цей тренд вже активно підтримується аудиторським середовищем. Серед основних напрямків, що визначають цифровий аудит, можна виділити: автоматизацію перевірок, використання штучного інтелекту для обробки даних, а також аналітику великих даних, що дозволяє більш детально вивчати інформацію клієнтів. Важливим етапом є також впровадження аудиту в режимі реального часу, що відкриває нові можливості для більш оперативного виявлення фінансових ризиків. На цьому шляху компанії, які здатні адаптувати традиційні методи до сучасних технологічних вимог, зберігаючи при цьому високий рівень професіоналізму та якість перевірок, отримують конкурентну перевагу.

Незважаючи на очевидні переваги, цифровізація аудиту не обходиться без викликів. Однією з головних проблем є висока вартість впровадження новітніх технологій, що може стати перешкодою для багатьох компаній. Також існують питання щодо юридичної відповідальності за результати, які генерує штучний інтелект, оскільки на даний момент не існує чітких норм для визначення ролі та відповідальності як людини-аудитора, так і автоматизованих систем. Крім того, можливість шахрайства через маніпуляції з електронними базами даних залишається серйозною проблемою, оскільки зловмисники можуть використовувати технології для введення недостовірної інформації, що ускладнює достовірність аудиторських перевірок [43].

Відповідно до змін в економіці і потреб підприємств, слід також розвивати можливості для проведення більш глибокого аудиту на етапі планування та

здійснення підприємницької діяльності. Аудит не повинен обмежуватися лише перевіркою фінансових звітів, але й охоплювати процеси управління ризиками, аналізу ефективності корпоративного управління та оцінки дотримання етичних стандартів.

Отже, удосконалення механізму проведення недержавного аудиту вимагає комплексного підходу, включаючи підвищення професійної кваліфікації аудиторів, покращення контролю за якістю їхніх послуг, використання сучасних технологій та адаптацію до міжнародних стандартів. Ці заходи сприятимуть розвитку аудиторської діяльності, підвищенню довіри до її результатів та забезпеченню стабільності економіки в цілому.

ВИСНОВКИ

Відповідно до поставлених завдань було всебічно і повно досліджено недержавний аудит як альтернатива державному фінансовому контролю.

1. Недержавний аудит є важливим елементом сучасної економічної системи, що забезпечує незалежну оцінку фінансового стану суб'єктів господарювання, достовірність фінансової звітності та дотримання ними чинного законодавства. Його сутність полягає у здійсненні зовнішнього контролю, який сприяє зміцненню довіри між компаніями, інвесторами, кредиторами та іншими зацікавленими сторонами. Недержавний аудит виконується незалежними аудиторськими компаніями або окремими аудиторами, що надають свої послуги на основі контракту. Важливість цього виду контролю полягає у можливості підвищення рівня прозорості діяльності суб'єктів господарювання та запобіганні фінансовим зловживанням, що, у свою чергу, сприяє стабільності ринку та економіки в цілому. Досліджено основні види недержавного аудиту, серед яких обов'язковий, ініціативний, фінансовий, податковий, операційний та аудит відповідності. Кожен із цих видів має власні особливості та застосовується залежно від потреб підприємства та вимог законодавства. Встановлено, що основними суб'єктами аудиторської діяльності є аудиторські фірми, сертифіковані аудитори та внутрішні аудитори компаній.

Визначено, що аудиторський договір є основним документом, що регулює відносини між аудитором та клієнтом. Він містить умови надання аудиторських послуг, визначає права та обов'язки сторін, обсяг перевірки, строки її проведення та вартість послуг. Належно складений договір сприяє чіткій організації аудиторського процесу та запобігає можливим спірним ситуаціям.

2. Нормативно-правове регулювання недержавного аудиту забезпечує чіткі правила його функціонування, формуючи єдині стандарти для аудиторської діяльності. В Україні ключовими документами, які регулюють діяльність аудиторів, є Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» та Міжнародні стандарти аудиту (МСА), що мають обов'язковий

характер. Законодавча база визначає кваліфікаційні вимоги до аудиторів, процедури ліцензування та сертифікації, права та обов'язки аудиторів і замовників, а також заходи відповідальності за порушення норм. Важливу роль у забезпеченні належного функціонування аудиторської діяльності відіграють саморегулівні організації, які контролюють дотримання професійних стандартів і етики.

3. ПП «Компанія Болена» є сучасним багатопрофільним підприємством, що функціонує в умовах динамічного ринкового середовища та забезпечує стабільний розвиток завдяки своїй здатності адаптуватися до змін і відповідати потребам клієнтів. Як приватне підприємство, «Компанія Болена» орієнтована на надання якісних послуг і виробництво продукції високого рівня. Основними напрямками діяльності компанії є виготовлення та встановлення металопластикових конструкцій, зокрема вікон, дверей, вітрин, гаражних воріт, захисних ролет, а також меблів і будівельних виробів із пластмас і металу. Завдяки різноманітності продукції та послуг, компанія займає конкурентну позицію на ринку та має високий потенціал для подальшого розвитку. Юридична особа ПП «Компанія Болена» має чітко визначену структуру, яка включає самостійний баланс, банківські рахунки, статутний капітал, а також необхідну атрибутику для здійснення господарської діяльності. Значний спектр видів діяльності дозволяє підприємству забезпечувати комплексний підхід до задоволення потреб споживачів, одночасно демонструючи високу якість продукції. Завдяки багаторічному досвіду роботи та активній участі у різних сегментах ринку, компанія забезпечує високу економічну стійкість і формує позитивну репутацію.

4. Проведення недержавного аудиту на ПП «Компанія Болена» потребує використання ефективних інструментів і методів для оцінки фінансово-господарської діяльності. Основними інструментами є аналіз фінансової звітності, перевірка внутрішніх документів, огляд контрактної бази, а також оцінка відповідності діяльності чинному законодавству. Для здійснення аудиту застосовуються такі методи, як документальний аналіз, тестування, аналітичні процедури та порівняльний аналіз. Особливу увагу приділяється оцінці ризиків,

пов'язаних із діяльністю підприємства, а також виявленню недоліків у внутрішніх процесах і розробці рекомендацій для їх усунення.

5. Зарубіжний досвід використання недержавного аудиту демонструє його важливість для забезпечення фінансової прозорості, підвищення довіри між учасниками ринку та забезпечення стійкості економіки в цілому. У розвинених країнах, таких як США, Німеччина, Велика Британія, Японія, недержавний аудит є ключовим елементом корпоративного управління. Його впровадження регулюється суворими стандартами, такими як Міжнародні стандарти аудиту (ISA), а також спеціальними законодавчими актами, наприклад, Законом Сарбейнса-Окслі у США. Одним із важливих аспектів зарубіжного досвіду є незалежність аудиторів, що забезпечується через строгі вимоги до сертифікації, прозорість процесу призначення аудиторів, обов'язкове розкриття інформації та обмеження конфлікту інтересів. Ці фактори сприяють підвищенню якості аудиторських перевірок, що, у свою чергу, дозволяє виявляти фінансові ризики та запобігати корпоративним скандалам. Крім того, інноваційні підходи, такі як цифровізація аудиторських процесів і використання аналітичних платформ, дозволяють значно підвищити ефективність перевірок.

6. Для вдосконалення механізму проведення недержавного аудиту в Україні необхідно врахувати ключові аспекти зарубіжного досвіду. Перш за все, варто зосередити увагу на створенні умов для повної незалежності аудиторів, забезпечивши прозорість їхньої діяльності та мінімізацію ризику впливу з боку замовників. Крім того, необхідно вдосконалити систему професійної підготовки та сертифікації аудиторів, забезпечивши її відповідність міжнародним стандартам. Значну роль у підвищенні якості аудиту можуть відігравати новітні технології, зокрема впровадження автоматизованих систем аналізу даних, що дозволить значно скоротити час на перевірку документів та підвищити точність висновків.

Таким чином, недержавний аудит є важливим інструментом забезпечення фінансової прозорості, стабільності бізнесу та довіри між учасниками ринку, що підтверджується успішним зарубіжним досвідом його використання. У розвинених країнах він базується на міжнародних стандартах, незалежності аудиторів,

цифровізації процесів та суворому регулюванні, що забезпечує високу якість перевірок і виявлення ризиків. В Україні важливо адаптувати ці практики, вдосконалюючи професійну підготовку аудиторів, модернізуючи нормативно-правову базу та впроваджуючи інноваційні технології. Це дозволить підвищити ефективність аудиторських перевірок, зміцнити довіру до підприємств, сприяти їхній конкурентоспроможності та інтеграції у світову економіку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Антоненко Н.В., Хоменко В.С. Розвиток аудиту в Україні до стандартів Європейського Союзу. *Проблеми і перспективи економіки та управління*. 2015. № 4. С. 342-346.
2. Артюх О. В. Податковий аудит у системі фінансового контролю. Монографія. Одеса. Видавничий дім «Гельветика». 2018. 412 с.
3. Бардаш С. В., Костенко О. М., Краєвський В. М. Економічна синталітика філософський дискурс становлення та розвитку. Монографія. За заг. ред. С. В. Бардаша. Київ. ЦП Компринт. 2017. 225 с.
4. Візіренко С. В. Методичні аспекти аудиту фінансової звітності підприємства. *Сталий розвиток економіки*. 2015. № 4. С. 170-176.
5. Воляк Л. Р., Костенко О. М., Краєвський В. М., Куць Т. В., Макаруч О. Г., Савчук В. К. Стратегічні пріоритети розвитку аграрних формувань: аналітико-прогнозні тренди. Колективна монографія. за заг. ред. В. К. Савчука. Київ. ЦП Компринт. 2018. 350 с.
6. Гавриловський О. С., Гавриловська Л. М. Регулювання аудиту в країнах ЄС та перспективи його розвитку. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2017. Вип. 15. Част. 1. С. 68-71. URL: http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/15_1_2017ua/17.pdf (дата звернення: 17.11.2024).
7. Господарський кодекс України: Закон України від 16.01.2003 р. № 436-IV. Відомості Верховної Ради України. 2003. № 18-22. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/436-15> (дата звернення: 17.11.2024).
8. Гудзенко Н.М., Коваль Н.І., Плахтій Т.Ф. Вплив інформаційних потреб користувачів на структуру та поповнення фінансової звітності. *Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2018. № 5. (33) 2018. С. 102 – 113.
9. Гуцаленко Л.В., Марченко С.О. Реалії аудиту у вітчизняній та зарубіжній практиці. *Економіка і суспільство*. 2016. № 6. С. 349-354. URL:

https://economyandsociety.in.ua/journals/6_ukr/60.pdf (дата звернення: 17.11.2024).

- 10.Завитій О. П, Роздимаха С. Напрями впровадження фінансової звітності за міжнародними стандартами. *Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації*. 2020. (2). С. 33-41.
- 11.Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99#Text> (дата звернення: 17.11.2024).
- 12.Камінська Т. Г., Краєвський В. М., Костенко О. М., Охріменко І. В., Савчук В. К. Інформаційна система управління сільськогосподарським підприємством: аналітичні індикатори формування і результативності: монографія. за заг. ред. В. К. Савчука. Київ. Видавництво «Вікпринт». 2016. 270 с.
- 13.Киш Л.М., Ключко О.В., Потапова Н.А. Інформаційні системи і технології управління організацією. Навчальний посібник. Вінниця: Агросвіт. 2020. № 6. С. 77–86. DOI: 10.32702/2306-6792.2020.6.77.
- 14.Ковальчук Т. М. Облік і аудит :навч. посібник / Т.М. Ковальчук, І.І. Никифорак; за ред. Т.М. Ковальчук. Вид. 2-ге, доп. та перероб. Чернівці : ЧНУ ім. Ю. Федьковича, 2020. 520 с.
- 15.Костенко О. М. Обліково-інформаційне забезпечення управління функціонуванням сільськогосподарських підприємств. Монографія. Київ. Видавництво «Вік принт». 2017. 350 с.
- 16.Костирко Л. А. Аналіз потенціалу фінансової в системі управління вартістю підприємства. *Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля*. 2015. № 4 (221). 122 с.
- 17.Коцеруба Н. В. Процедури та прийоми аудиту фінансової стійкості та платоспроможності підприємства. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2018. № 5. С. 84-91.

- 18.Кругла Н. М. «Податковий аудит» – це напрям аудиторської діяльності чи процесуальні дії контролюючих органів? *Фінансовий простір*. 2016. № 3 (23). С. 25–32.
- 19.Кулинич М. Б., Матвійчук І. О., Сафарова А. Т., Герасименко Т. О. Діджиталізація обліку, аналізу та оподаткування в системі управління підприємством. *Вісник Львівського торговельно економічного університету. Економічні науки*. 2021. № 64. С. 57–63.
- 20.Лазоренко В. В. Інформаційні технології оцінки фінансової стійкості підприємства. *Економічний аналіз: зб. наук. праць. ТНЕУ. Тернопіль: «Економічна думка», 2017. Том 27. № 2. С. 156-161.*
- 21.Методологічні вказівки з внутрішнього аудиту в державному секторі України. Міністерство фінансів України. Київ, 2017. 147 с.
- 22.Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг. Видання 2016–2017 року. URL: <https://www.apu.net.ua/1151-miznarodni-standarti-kontrolyu-yakosti2016-2017> (дата звернення: 17.11.2024).
- 23.Мулик Т. О., Гордієнко М. І. Методичні підходи до управлінського аналізу в умовах інтеграційних процесів. *Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2017. № 7. С. 7-19.
- 24.Мулик Я. І. Аудит фінансової стійкості підприємства: проблеми та перспективи розвитку. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2017. № 16. С. 884-888.
- 25.Офіційний сайт Аудиторської палати України. URL: <https://www.apu.com.ua> (дата звернення: 17.11.2024).
- 26.Офіційний сайт Співки аудиторів України. URL: <https://spilka-audit.org.ua> (дата звернення: 17.11.2024).
- 27.Пантелеєв В. П. Узагальнення інформації з регулювання, організації та методики аудиту в країнах ЄС. *Науковий Вісник Національної Академії статистики, обліку та аудиту*. 2019. № 4. С. 39-65. URL : <http://194.44.12.92:8080/jspui/bitstream/123456789/4505/1/5%20%D0%9F%D0>

[%90%D0%9D%D0%A2%D0%95%D0%9B%D0%95%D0%84%D0%92.pdf](#)

(дата звернення: 17.11.2024).

- 28.Пантелеєв В.П. Консолідація інформації зрегулювання аудиту, організації і методики аудиту в країнах ЄС. *ECONOMICS: time realities*. 2020. № 1(47). С. 91-113. URL: <https://economics.net.ua/en/files/archive/2020/No1/91.pdf> (дата звернення: 17.11.2024).
- 29.План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій : затв. наказом Мінфіну України від 30.11.1999 р. № 291. URL : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1557-11> (дата звернення: 17.11.2024).
30. Види та структура аудиторського висновку про перевірену фінансову звітність. *Журнал «Вісник податкової служби України»*. URL: https://ips.ligazakon.net/document/view/REG5330?an=65&ed=2004_11_17 (дата звернення: 17.11.2024).
- 31.Подольнчук О.А. Державне регулювання аудиторської діяльності та незалежного аудиту в Україні : колективна монографія «Історико-теоретичні аспекти розвитку обліку, контролю і аналізу в Україні та світі» / за ред. Л.В. Гуцаленко. Вінниця: 2015. С. 46-64. URL: <http://repository.vsau.org/getfile.php/9311.pdf> (дата звернення: 17.11.2024).
- 32.Подольнчук О.А. Облікова інформація та її якісні характеристики відповідно до облікових стандартів. *Економіка. Фінанси, Менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2018. № 8. С. 79-90.
- 33.Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 «Зобов'язання»: Закон України від 31.01.2000 р. № 20 URL : <https://zakon.rada.gov.ua/go/z0085-00> (дата звернення: 17.11.2024).
- 34.Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку: Закон України від 24.05.95 р. № 88 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0168-95#Text> (дата звернення: 17.11.2024).

- 35.ППП «Компанія Болена». URL: https://youcontrol.com.ua/catalog/company_details/14258966/ (дата звернення: 17.11.2024).
- 36.ППП «Компанія Болена». URL: <https://bolena.com.ua/pro-nas> (дата звернення: 17.11.2024).
- 37.ППП «Компанія Болена». URL: <https://opendatabot.ua/c/14258966> (дата звернення: 17.11.2024).
- 38.Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність: Закон України № 2258-VIII (зі змінами та доповненнями) від 01.08.2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19#Text> (дата звернення: 17.11.2024).
39. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність: Закон України від 21 грудня 2017 року № 2258-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19#Text> (дата звернення: 17.11.2024).
- 40.Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/996-14> (дата звернення: 17.11.2024).
- 41.Про затвердження Методичних рекомендацій щодо облікової політики підприємства та внесення змін до деяких наказів Міністерства фінансів України: Наказ Міністерства фінансів України від 27.06.2013 р. № 635. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0635201-13#Text> (дата звернення: 17.11.2024).
- 42.Рижикова Н. І. Європейський досвід реформування податкових систем. *Вісник ХНТУСГ: Економічні науки*. 2016. Вип. 171. С. 161-169.
- 43.Рижикова Н. І., Бірченко Н. О. Податкова політика України в умовах гармонізації податкового законодавства до вимог європейських стандартів. *Вісник ХНТУСГ: Економічні науки*. 2016. Вип. 177. С. 137-146.

44. Сисоєва І. М. Особливості аудиту у країнах Європейського Союзу. *Інвестиції: практика та досвід*. 2021. № 3. С. 26-34. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/3_2021/6.pdf (дата звернення: 17.11.2024).
45. Фінансове та обліково-аналітичне забезпечення діяльності туристичних підприємств: колективна монографія. за ред. З. А. Атаманчук, Н. П. Банери, Л. О. Гелей, Н. І. Гомольської, О. В. Майор, В. П. Мороза, С. М. Пилипенко, Н. А. Свелеби, О. І. Скаска, Ю. В. Тимчишин. Львів: Растр7:, 2016. 173 с.
46. Цивільний кодекс України: Закон України від 16 січня 2003 року № 435-IV. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 р. № 435-IV. Відомості Верховної Ради України. 2003. № 40-44. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата звернення: 17.11.2024).
47. Шалімова Н.С., Кузьменко Г.І. Регулювання обов'язкового аудиту в країнах ЄС та Україні. *Стратегія розвитку України*. 2016. № 1. С. 51-56. URL: https://jrnل.nau.edu.ua/index.php/SR/user/setLocale/uk_UA?source=%2Findex.php%2FSR%2Farticle%2Fview%2F14132 (дата звернення: 17.11.2024).
48. Commission Recommendation of 16 May 2002 : Statutory Auditor's Independence in the EU: A Set of Fundamental Principles – Рекомендації Комісії «Незалежність офіційного аудитора в ЄС: набір фундаментальних принципів». URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reco/2002/590/oj> (дата звернення: 17.11.2024).
49. Directive 2006/43/EC of the European Parliament and of the Council of 17 May 2006 on statutory audits of annual accounts and consolidated accounts, amending Council Directives 78/660/EEC and 83/349/EEC and repealing Council Directive 84/253/EEC. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32006L0043> (дата звернення: 17.11.2024).
50. The IPPF: The Framework for Internal Audit Effectiveness. URL: <https://www.theiia.org/en/standards/international-professional-practices-framework/>
51. What GAO Does: U.S. Government Accountability Office. URL: <https://www.gao.gov> (дата звернення: 17.11.2024).

ДОДАТКИ

Додаток А

Структура управління підприємством ПП «Компанія Болена»



Логотип ПП «Компанія Болена»



Офіційний сайт ПП «Компанія Болена»

